

Lục Tỉnh Tân Văn

六省新聞

GIÁ BÀN: (Số 1) — NGUYỄN-V. CỬA

GIÁ BÀN: (Số 1) — NGUYỄN-V. CỬA
Mỗi năm... 6 \$ 00
Sáu tháng... 3 \$ 00
Ba tháng... 2 \$ 00
Mỗi báo 10 c. từ ngày mồng 1 và ngày 15 mỗi tháng mà phải trả tiền trước.

GIÁ BÀN: (Số 1) — NGUYỄN-V. CỬA
Mỗi năm... 7 \$ 00
Sáu tháng... 4 \$ 00
Ba tháng... 2 \$ 25
On s'abonne sans frais dans tous les bureaux de poste.

GIÁ BÀN: (Số 1) — NGUYỄN-V. CỬA
Mỗi năm... 7 \$ 00
Sáu tháng... 4 \$ 00
Ba tháng... 2 \$ 25
On s'abonne sans frais dans tous les bureaux de poste.

POUR LES ANNONCES, s'adresser: à SAIGON: Aux bureaux du Journal. à HANOI: Aux bureaux du Trung-Bac-Tân-Văn.

On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

ADMINISTRATION: ET RÉDACTION: 153 R. de Calmet, 153 R. de Calmet, 153 R. de Calmet.

MỤC-LỤC

- 1. — Quan Tổng-tống tới Huế.
- 2. — Cuộc hát chập đặng quyền tiên.
- 3. — Âu-châu điện báo.
- 4. — Hội cử phái-vì in Trung-Bắc.
- 5. — Thương-nghị i' hạo-địa.
- 6. — Thường-tho th trong đặng khưê bát.
- 7. — Diên-pho của.
- 8. — Tự do diên dân.
- 9. — Thông báo.
- 10. — Thơ tin.
- 11. — Văn-ngôn.
- 12. — Thời đàm.
- 13. — Hướng truyên.
- 14. — Đông-Pháp báo tin.
- 15. — Oan kia theo mồi.

QUAN TÔNG-THỐNG TỚI HUẾ

Ngày quan Tổng-thống Maurice Long tới Huế, cách ngính tiếp trong hậu thể nào, Thống-tin của tể. Báo đã có thuật rõ ràng trong hai số trước. Bây giờ tôi xin dịch bài diễn văn của Đức Hoàng-Thượng Khai-dinh ngự đọc trong cơn tiếp quan Tổng-Thống Maurice Long vào ra mắt tại điện Thái-Hòa và cũng dịch luôn bài diễn đáp của quan Tổng-Thống Long cáo liệt qui nhân lẫm. Một điều xin liệt-qui đặng chế là cách dịch bài diễn-văn của Đức Hoàng-Thượng Hộ mà chính theo lời ngự phán, cũng vì bài diễn-văn ấy ngự phán bằng tiếng Annam mà đã dịch ra tiếng Langsa rồi đặng báo. Tôi chẳng có bần-chánh tiếng Annam, nên phải mượn bần tiếng Langsa mà dịch trở lại tiếng Annam. Tam sao e thất bần, mà dầu chẳng thật đi nữa, lời của ngu phu cũng khó mà sánh kịp lời ngự phán.

Ngày quan Tổng-Thống Maurice Long vào ra mắt Đức Hoàng-Thượng tại điện Thái-Hòa, Đức Hoàng-Thượng có ngự đọc một bài diễn-văn đại-y như vầy:

Quan Tổng-Thống.

«Mới đây, mà tình lại đã năm năm, ta lấy làm buồn lo rung sợ mà bước chơn lên ngôi báu Việt-nam, xét vì từ thuở đến giờ, đối với cái phẩm chi tôn chi trọng ấy thì tài đức của ta chẳng xứng đặng lên ngôi. Nhưng mà nhờ có thể mạnh giúp là nhờ ai Chánh-phủ Dân-quyền Langsa mở lượng hải-hà bảo-hộ có-nghịệp ta và tá-trợ ta trong những lúc gian-truân mà ta phải trải.

«Ấy vậy những lời châu ngọc mà quan Tổng-Thống nhơn danh Pháp-quốc là nước đã sai ngài đáo nhậm đây, mới phò giữa chốn đế-đó này, ta lấy làm lời kim-thạch và ta thắm

cảm kh ôn cùg. «Tro.ng lúc chiến thắng — từ đây thiên-cổ lưu danh — dựng nên cho qui quốc một cuộc thái-bình miên-viễn và thanh vượn, là lúc mà cái thương tri của ngài khiến cho ngài đặng chọn phái qua cầm quyền oai trong trong xứ này, thì đức thượng-quan Sarraut là đấng tài-đức vô song đã có vẻ vời địa thế nước ta cho ngài biết. Nên ngài sẵn lòng quyết giúp thành những sự cải lương mà đức Sarraut đã vi ta mà trừ kẻ. Muốn đem những ý kiến hay mà ngài đã đắc dụng trong phần chức trách lo về sự lợi ích bên đàng kinh-lẽ mà bỏ dụng trong địa cảnh này là cảnh lạ của ngài, xin ngài hãy hiệp cùng ta mà trừ định những kẻ hay theo thời-trị. Bởi vậy cho nên, chẳng phải mấy lời này mà đủ cho ta giải quyết ra đây cho đặng cái phẩm lòng quảng đại của ngài cho thời thế ngài, và cái giá công-đức cao trong nó lập nên cơ hội cho cái chí chí sáng của ngài đặng ngài phụ-điền vài trang nữa vào cuốn Lịch sử văn-minh của Pháp-quốc để ghi trong bần xứ.

«Ấy vậy nay ta xin trình ngài những lời chúc phước lành mà tình mẫu-hậu đã phán dạy ta đem ơn cho qui nhân và Đức Giám-quốc Cộng-hòa lại với những lời chúc thanh lương mà ta kính dâng cho Chánh-phủ Bảo-hộ, vì hệ Chánh-phủ Bảo-hộ đặng cường thịnh bao nhiêu, thì nước ta đặng an hưởng hạnh phước an nhàn bấy nhiêu.»

Đức Hoàng-thượng phán đọc dứt, quan Tổng-Thống Maurice Long kính đáp như bài dịch tiếp trong kỳ tới.

M. H. L. (Phụng dịch).

Giọng hát chập đặng quyền tiên

Lập Bia kỷ-niệm Trưng-sĩ trên vong

Trước 9 giờ tối bữa thứ năm rồi đây, nam thanh, nữ tử tập tụ tại sân rạp hát Langsa mà xem cuộc hát chập của Nam-kỳ Báo-chương hội bày ra đặng quyền tiên phụ giúp trong việc lập Bia kỷ-niệm.

Rạp hát chập bày kiến vật, cờ xí hực-hở; đèn sáng quai ban ngày, cách dọn trên sân-khâu coi mê mắt. Đàng 9 giờ khởi sự hát chập: Mấy có đạo và mấy chú kếp có danh, cho tới ông bầu gánh cũng đều ra sức hát những bài hay tuyệt-diệu cho vira lòng kẻ bảo tâm vi nghĩa chẳng nề tảo học, tựa đến coi chặt nức. Mấy người tài tử cũng trở hết tài hay; nên trọn bốn giờ đồng hồ, tiếng vỗ tay khen ngợi chẳng ngừng. Lép sau hết có cô đào nhất, là Mlle Philippot, chọn cờ tam sắc, đứng giữa binh lính Langsa và Annam cầm súng tay, phía trước sân-khâu có để súng thần công; còn phía sau xa xa có một chú kếp mặc áo-phục hoàng-đế Napoleon, hai bên có lính mai nịch theo đó. Cách sắp đặc nghiêm-trang, khéo-léo nói không xiết. Vira vên màn, có đào nhất Philippot cất tiếng hát bài Marseillaise ai nấy đều đứng dậy lắng-đàng nghe cái giọng hát rất thanh thới và mấy lời ái-quốc cảm động chẳng cùng. Đèn lúc hát chung (refrain) thì cả bọn hát đều rạp hát tiếng lớn, nghe dường như một đạo binh và kéo tới và hát mừng thắng trận vậy...

Kể ở xa Saigon mà có lòng muốn biết các danh-thơ của Trưng-sĩ trận vong, thì hãy mua những giấy số còn sót lại, có giá bán tại trường-bộ trong 21 hạt. Mỗi số 2 \$ 00; như may thì trường đặng xe hơi, xe máy và nhiều vật dụng khác. Định bữa 15 April xở số.

Michx THANH.

Âu-châu điện báo

HAVAS.

Paris, 11 Mars.

Dân A-lơ-mãn vô lễ

Hội sứ-thần chư quốc liên hiệp đã để giao cho Đức-quốc một phong thư buộc Đức-quốc phải chiếu theo điều giao trong tờ hòa nghiêm phạt những kẻ vô lễ với quan liên-hiệp thuộc về bần-hội xét vụ Baltique.

Quan linh thuộc đạo binh Pháp đóng tại Berlin kinh đô Đức-quốc nhơn lúc nhân thả qua Wernitz sáng bản, xây bị quân trấn của Đức, quốc hiệp với dân chặn bản. Hạ người lính Langsa còn mang súng trên vai chạy khỏi, còn hai người tay không, vì súng đã bị giật, mà chịu quân dữ ấy bắn như mưa. Bần cho đến đổi một người ngã tử rồi cũng còn bần mồi.

Nội loạn Đức-quốc.

Kinh-dô Berlin. — Binh trấn đóng tại thành Deberita hiệp với binh Baltique chưa kịp giải-giáp, kéo thẳng vào kinh-dô Berlin hồi sớm mai này. Đàng sáu giờ sáng, binh ấy tới chim đất Wilhelmstrasse. Các chủ tướng là Tổng-thống Kapp trấn cỏi (Prusse orientale) Đông-Phổ-lỗ-si với thống-tướng Lutwitz, Erhardt, và Lowenfeld hạ chiến thư khuyến khích Chánh-phủ Bauer. Chánh-phủ Bauer bắt phục. Các quan thượng-tho đồng lên xe-hơi từ thành Berlin mà đào tị, song chẳng tở chức, làm kẻ ấy là kẻ chống đê cho tướng giặc truyền bõ rằng Chánh-phủ đã đổ. Hiện bây giờ quyền trong nước đã về tay Tổng-thống Kapp tự xưng là chủ-ông-ấn nước A-lơ-mãn. Cơ-mật-Viện đã rã. Hệ tướng giặc chiện an đặng rồi ắt có hội tuyên-cử. Trong nước cũng có ý chọn tôn đái-trung Hindenburg làm Giám-quốc.

Paris, le 14 Mars.

Nước Đức, trong trào ngoài quản gi cũng đều lập chiến-dịa. Nhiều vị thượng-quan cựu đều bị bắt. Thượng-tho Erzberger cũng bị trục hoạc. Hàng tướng-sĩ thuộc bần-hội Liên-hiệp được đi thông thả, không sao. Chánh-phủ Ebert trốn qua Dresde mà ẩn, lại có rải chiếu troan cho bá-tánh liêu thác mà cự với phản tặc.

Tin sau hết, bản tới thành Paris báo rằng lần-lần công thế các tỉnh phé việc hết, như là thành Berlin, vì dân thợ sô-đen-điện không làm, nên những xe-điện chạy trong tỉnh đều ngưng. Tin đã truyền tới thành Hambourg, Kiel và Osnabruck rồi, e nội ngày mai công việc gi cũng ngừng lại hết. Hiện bây giờ tại kinh-thành Berlin lộn xộn lắm, ít còn có nơi nào là an.

TIN ĐIỆN LYON

Ngày 16 Mars.

Trong các tỉnh bị chiếm, có tin báo rằng tại Yveres và Cologne, xã-hội đảng dấy rất lung lay. Tại thành Cologne, e nội ngày thứ hai, dân thợ phé việc hết.

Thượng-hội công-đồng

Nhị vị thượng-quan Tirard và Pams buổi sớm mai thứ hai có luận đàm về vấn đề của Ủy-viên. Bữa nay, thượng-hội đã giải tán thành Maysac đặng nghị kế với Thống-tướng Desgoutte soái quân Pháp trấn thủ nơi thành chim của Đức-quốc.

Sự phé công việc ích chung trong bá-tánh sẽ bị ngăn cấm chiểu theo các điều luật van-bang, như những là sô xe-lúa, xe chở chuyên các thứ, sô đèn, sô nước, sô đồ âm công, sô phé, sẽ bị giao về cho binh quyền cai quản.

**Rượu mạnh hiệu DEJEAN đã thơm mà lại ngọt
làm cho những tay thạo rượu đều khen ngợi
Chỉ một mình hãng Denis frères có trữ mà thôi**

Sứ Đức ra mắt ông Millerand

Quan lãnh - sự A - l - o - m - ả n là ông Mayer đứng lịch Chánh-phủ A-lơ-mả n sai qua thành Dresde ra mắt ông Millerand thay vì Chánh-phủ mà xin Chánh-phủ Pháp nhìn một mình Chánh-phủ đương kim của Đức là chánh vì mà thôi. Ông Mayer đem hết tài trí tìm cơ chí bày cho ông Millerand chịu rằng Tướng giặc Kapp không thể nào cầm vững máy phàn loạn này.

Chánh-phủ Bauer ắt vững

Cuộc biến loạn tại kinh thành Berlin hãy còn, chưa thấy mấy chi dời đổi. Đại tướng Kapp cũng còn chiếm thành Berlin song khó cho y lập nội phủ. Công việc ích chung trong bán-tính, như những là đèn, nước, xe cộ trong thành Berlin đều bắt. Dân thợ với quân giặc đánh nhau trong các tỉnh thành như thành Kiel, Hambourg, Cologne, Francfort, Essen và Dusseldorf một cách dữ tợn, chết đau mười lăm người, còn bị vit chẳng biết bao nhiêu mà kể. Nhị vị thượng quan Ebert và Bauer từ thành Dresde sang qua thành Stattfarm là nơi hội Dân-quốc đã định sớm mai thứ ba thì nhóm. Các Chánh-phủ Allemagne, de Baviere, Saxe, Wurttemberg, de Hesse cõ đảng truyền hịch của Xã-hội đảng gọi cho hành-phủ.

Ông Millerand thừa tướng thay vì nước Pháp phò rằng quân đầy loạn sẽ bị diệt, Chánh-phủ Bauer sẽ đảng vững dặt như thường.

**Hội cử Phái-viên
TRUNG-BẮC**

Trung-kỳ và Bắc-kỳ chọn cử Phái-viên vào Thượng-nghị Thuộc-địa.

- Năm người ra tranh cử :
- MM. Martin, đảng 697 thăm.
  - Dubrenille, id 571 —
  - Simoni, id 370 —
  - Calisti, id 112 —
  - Choulet id 11 —

Còn số thăm của năm Phái Trung-kỳ chưa gửi đến, song chẳng bao nhiêu, nên chắc chưa ai đủ số thăm đắc cử.

Phái cử lại kỳ nhì.

Thượng-nghị thuộc-địa

Conseil Supérieur des Colonies

Ông Ernest Outrey thân-sĩ đại-biểu Nam-kỳ đắc cử Phái-viên đất Cao-miên nơi hội Thượng-nghị Thuộc-địa.

Đất Cao-miên có 514 dân bộ Langea mà số dân hiện diện bỏ thăm có 341.

Trừ 20 thăm trắng và thăm bị bắt, ông Outrey còn đảng 321 tiếng thăm, nên đắc cử.

Bản-báo mừng cho ông Ernest-Outrey đầu rằng tiếng mừng này chẳng vui lòng công-luân.

L. T. T. V.

THƯỢNG-THỌ THƯỢNG ĐĂNG KHUÊ-BÀI

Nghe tin ông Baudoin là quan Thống-sứ đất Cao-miên, mới đảng An vua Cao-miên ban thưởng đảng khuê-bài.

Bản-báo mừng cho ông Baudoin vinh hạnh.

L. T. T. V.

Diễn phao-cầu

41 người tuyển chọn trong mấy hội phao-cầu ở Saigon, đảng dự-đương với bọn phao-cầu Hồ-lăng-đê hôm chiều thứ năm này, thầy đều đáng khen (ai nhậm lệ và cách thức chơi rành rẽ không sót bên thủy-bình Hồ-lăng-đê một máy. Bởi vậy bên người Saigon xa trước đảng một bìa, tới nửa giờ sau bên phao-cầu Hồ-lăng-đê gỡ lại khỏi thua. Mãng giờ rồi, hai đảng còn xin chơi thêm 40 phút, mà cũng không phân thắng phụ.

Mỗi bàn ăn, có nhạc thủy-bình Hồ-lăng-đê trôi tiếng thăm trầm mà tặng khen bên đắc thắng. Rốt cuộc chơi, nhạc trôi bản « Madelon », là bản ai cũng ưa nghe, ưa hát.

MICHEL THÀNH.

TỰ DO DIỄN ĐANG

(Tribune libre)

Bài chúc tặng ông Tô-v.-Thinh

Kính trình :

Qui chức cùng các ông các bà,
Tôi xin cung tặng tân viên ông Tô-văn-Thinh, đương chức hương-sư làng Long-thới, nay quan trên hạ chỉ dạy làng Long-thới và làng Phước-hải, hai làng nhập lại một làng, rồi đặt lại là làng Phước-Thới, hôm ngày 6 Mars 1920, thì hương chức hai làng nhóm tại nhà công, đồng nhau một tiếng mà cử ông Tô-văn-Thinh lên làm chức hương-chủ. Tôi là Phạm-quang-Dưỡng thấy ông Thinh đắc cử hương-chủ, tôi rất hân hạnh mà trong đó ông an vị, nguyên vì ông tán hương-chủ này tánh nết thuần lương, đức tài gồm đủ, lại thêm bề cụ thể là một hiền nhà, không ý cách kiêu, chẳng có đời bạn thay lời, còn việc giáo tin với bằng hữu, không khi nào thất ước. Lúc thanh xuân ra dự việc công, làm từ chức lục-bộ cho đến dực hương-chủ đây, đã mười năm năm công nghiệp cao dày, siêng năng cần cần, lo việc tân ích trong thôn xã, ích nước lợi dân sự trong làng, vậy tôi hết dạ chúc mừng, và xin ông chủ hãy hết lòng lo việc hội tế, chẳng nên *thấu phê* nữa. Vậy tôi chức cho ông ra làm việc được miền viên, trên quan yếu dưới dân chuộng, biến hoạn êm dâm đường mây vững bước, nhứt nhứt cao thăng hướng thể cứu trường, chức trong qui quyển đại tiền thầy bình an,

Phước-Thới,
PHẠM-QUANG-DƯỠNG.
Kính tặng.

Cung tặng tân quan

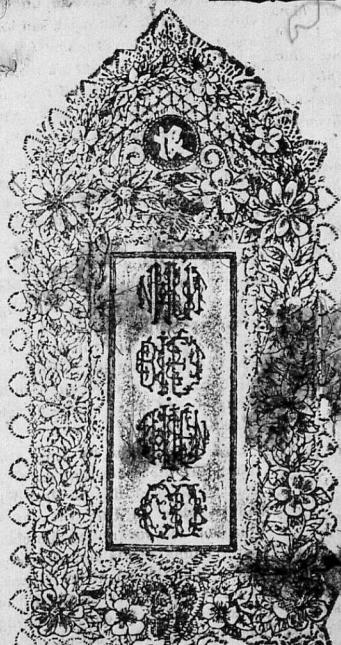
Cung tặng Monsiear Huỳnh-công-Hòa Tân nghị viên địa hạt hội-dồng, tôn g Bình-phước Tràvinh.

Nguyên ông Huỳnh-công-Hòa đương chức hương-chủ làng Phước-thới, người tánh nết rất thảo thuận, độ lượng nên khoan hòa, không ý cách kiêu, không ý mình giàu sang cũng vậy, thể ở thân mà hiệp đáp kẻ vô cớ, hạt bả cư xử với mọi người rất nên bõn nhả. Lúc thanh xuân ra dự việc làng, làm từ chức lục bộ đến dực hương chủ đã hơn 10 năm công lao nặng dầy, ông cũng làm công chẳng ngại nhọc nhằn lo việc tân ích trong thôn làng. Thuần phong mỹ tục, ích nước lợi dân, ông rất nên siêng năng cần cần, lo an nên mang cho làng sự lợi của ông luôn luôn, đến hôm nay là ngày 18 Janvier 1920, là ngày tuyên cử nghị viên địa hạt tổng Bình-phước, ông ra dự cử, ay cũng phước trên rơi để cho ông ra t nên vinh diệu, là bởi ông lo lắng dự hiế n từ, hết na thuận hậu, lại có chí m ở mang đảng tân hóa cho dân sự trong tổng, vậy nên chư vị thừa sai thầy đều u bằng lòng mà trạch cử ông, là người i rất nên xứng đáng ra mà thay mặt cho dân trong tổng. Đây tôi nghe đảng hi tự nên vậy, thì chư vị liên hữu và tôi rất hân hạnh, là vì ngày nay đảng thầy ông Huỳnh-công-Hòa đắc cử thanh văn,

đặng ông có gán gủi quan trên phòng khi ông luận đều công ích cho dân sự trong tổng nhờ, rất đời là lúc ông chưa đắc cử nghị viên, mà ông của thường đống-bào đường ấy, và ông chẳng có như người mà khi vinh đời bạn, lúc sang đời lòng vậy đâu, nên theo trí n của tôi, trộm công trạng chắc là từ nay sắp tới có lẽ ông cũng thay mặt cho dân xã, mà t với quan trên, nhiều đếu hữu ích cho dân sự đặng nhờ cá thầy. Và chẳng ông hội-dồng này mà ra lãnh phần thay mặt cho dân trong tổng công ích t là xứng đáng, là vì lúc ông làm hương chức hãy còn siêng lo sự ích lợi chung cho dân thay hưởng chi, ngày nay, ông ra thay mặt cho dân một tổng, thì tôi tưởng chắc rằng ông sẽ hết sức bình sanh, lo việc tương lai, ích nước lợi dân càng hơn khi trước nữa. Ấy vậy rất may mắn cho dân chúng biết bao !!

Bởi thế, nên tôi lấy làm hân hạnh không cùng mà t lòng mừng chung cho dân xã, vậy tôi kính một tiếng chúc mừng, và xin ông hội đồng hãy hết lòng cố gắng dân đến kiếm đếu ích lợi mà tó giúp với quan trên cho dân nhờ, và chức cho ông ra làm việc được miền viên, trên quan yếu dưới dân chuộng, nay chẳng có chí mà tó làm lòng hoan lạc và thành kính của tôi, nên tôi cầu chúc cho ông hội đồng Hòa, từ đây, biến hoạn êm dâm,

Liên tưởng phúng điệu cải lương

Bay lâu người Annam thường dùng liễn đôi của China mà đi điệu phúng tuy nhiều sắc hué hóc không đúng kiểu, nhưng vì có chất tinh thần ái trang nhã trong mấy câu chữ, nên không bỏ được.

Đến nay tiệm bà Harel ở đường Catinat, môn bài 75 có bán đủ kiểu trang hoa theo cách phương tây, có danh tiếng bấy lâu nay, mà nay lại dùng trang hoa ấy mà thêm chữ nho hay là chữ quốc-ngữ xem rất phá cách. Đã trách khéo cái họa họa vô lý của kiêu China, mà lại giữ dạng máy hạc như thân ái của phong tục nhà Nam ta.

Thấy một sự tân chế / hiệp thời nghi, nên bôn quán kính xin bố cáo cho đồng nhơn rỏ biết.

Hãng bà Harel lại có cộ đặng một người danh sĩ viết, các câu hoặc là bân hoặc là câu đối điểu đặng, thì hiệp theo tình cảnh người.

Vậy xin chư vị ai có muốn mua thì giới thơ mà nói hết ý tứ của mình muốn đặng câu chữ làm sao, thì đều sẽ

đặng như nguyên. Như chư vị có đi chơi Saigon, xin ghé tại nhà bà Harel, môn bài 75 đường Catinat, mà xem thì tưởng tất.

Ở đây bôn-quán có in hành cái kiểu thức cho khán-quan rỏ thấy. Xung quanh thì bóng nhạn trang họa tây, còn ở giữa thì lại có bốn chữ « Nhà Việt thiên cổ ».

CHƯ VỊ HÚT THUỐC ƠI!

Vị nào muốn hút ông điều hay là thuốc điều cho khỏi bệnh hoạn, thì hãy mua thuốc (LE GLOBE) Trái đất mà dùng thì vô hại

Thuốc này có một mình hãng Denis frères trừ mà thôi

đường may rộng bước, nhứt chỉ cao thẳng, hướng thế cứu trường. Chúc pháp quốc vạn tuế. Chúc Đông-dương vạn tuế. Chúc Tráinh thái bình. Sau chúc cho phụ tử ông hội-đồng Hòa nhệ bước cao thẳng.

Phước thời, Tráinh, Tôi là dân đương niên tên là : PHAM-QUAN-DƯƠNG : Cung kính :

LỜI RAO

Hãng Bonnefoy muốn bán một cái xe hơi hiệu Schneider 16 ngựa, 4 chỗ ngồi cho mới và tốt, hiệu xe này là hiệu của Tây; ông nào muốn mua xin đến nơi hãng Bonnefoy ở đường d'Ormay, gặp gặp với Monsieur Bonnefoy về tây nghĩ cho nên muốn bán giá.

VIỆC MỚI TRONG NƯỚC

GIÁ BẠC VÀ GIẤY LỬA
Giấy bạc kho nhà-nước . . 13 t. 50
Giấy lửa, 100 kil. cỡ tới nhà máy Chợ-lớn (Đào trã lại) : 790 tới 840.

NAM-KY

Chú bán heo bị bói
Chú Nguyễn-vân-Cam, 37 tuổi, ở làng Mỹ-Đức (Giadinh) chở một ghe heo đến Cầu-ông-Lãnh bán cho chợ. Chú lo nghĩ không lo canh đê lều qua ghe thỉnh hết 30\$00 và giấy thuế bán một lá. Lâm chuyện này hết lời. Chuyện sau i canh gá, nghe!

Một vụ chém người

Hôm 13 Mars, lối 10 giờ rưỡi mới, tại đường Verdun, ngang hót Chợ-đài, một tên la mặt thỉnh linh chém tên thợ sơn Nguyễn-vân-Hanh, kều Ba, 21 tuổi, ở đường Phú-Giáo (Cholon) một dao xé mặt bên tả, máu ra linh lẳng, tôi mặt tôi máu, không thấy động linh tích nó. Y la lên linh trong bát chạy ra thẳng kia đã đóng mắt.

Tại sao vậy? - Chuyện của Hanh mà Hanh không biết, ai mà rõ đặng.

Đánh lộn

Tô-thị-Sóm ở mượn cho nhà số 49 đường Luro lại bót quí đơn kiện Đinh-thị-Tích khu thị-Tur, 44 tuổi, thợ may và Bình-vân-Giáp, kều Hai, 15 tuổi, đồng ở đường Vassogne, vì đánh nó. Nó lại k hai rằng có chửa hai tháng rưỡi, bị đánh mà đau bụng. Ông Cò lấy khai báo hai đảng xong xuôi, thì y về nhà tính sao không biết mà trở lại xin bái nại. Vì năng nói có thai lại đau bụng nên ông Cò cứ việc gọi giám đốc Tòa liệu đình. Bộ thị này làm bộ đau bụng cho đảng kia sợ mà chịu tiền cơm thuốc rồi mới sinh em chứ gì?

Giấy « sán » lộn với rát

Thường thấy con bít nhỏ mang giẻ theo máy đồng rất mà bươi kiang bít của nó gi, hễ bán được thì nó lượm

mà bán lấy tiền. Hôm chửa nhứt rồi, 14 Mars, lối 9 giờ rưỡi mai, thàng Đông-vân-Phát kều Hai, 14 tuổi, ở Chợ-đài, với ba bòn đũa nửa đũa đến số rất, bươi lượm với nhau. Thàng Phát lượm được một cuộn giấy bạc mà nó không biết giấy may đồng, nó bèn đưa chớ mà đưa kia coi. Bọn kia vừa thấy liền xô m lai đê có nó mà giựt hết còn có một cái giấy 100\$00, hiệu nay nó đem nạp tại bót Giêng-nước. Tra xét ra thì kiểm đặng một cái nư — cũng là giấy 100\$00 — nơi tay tên An kều Sáu, 45 tuổi, ở Chợ-đài, cũng đồng đi bươi rất như Phát vậy. Phát lại nói lúc nó lượm được giấy bạc thì có một tên kia ở Giadinh đến đó mua phân, cũng giựt hết một cái giấy 100\$00 nư. Lại tên Ng-vân-Đô kều Tư, 45 tuổi, là cặp rắng trong số rất, thấy vậy, muốn kiểm tìm lại mới nói cái giấy thàng Phát nót là giấy của y. Song hỏi mới hỏi anh ta không biết đầu mà trả lời phải khai thiệt rằng kiểm lời nói dối.

Vi chẳng biết chú giấy bạc ấy là ai lại cũng chẳng rõ số bạc mà là bao nhiêu, nên số tuần thành truy tầm sốt sần sần.

Ngày 15 Mars, tám ra một cái giấy nư, 5\$00 nơi tay tên Ng-vân-Mân, 41 tuổi, ở Chợ-đài, cũng là đũa đi bươi rất lư y m đê bư b.

Giận hết khôn

Phạm-vân-Ngọc kều Lưu, 22 tuổi, nghề thợ sơn ở đường Richaud, gây lộn với tên Ng-vân-Mạnh làm sao không rõ mà giận quá tri đánh tên Mạnh đến đôi lời trong cơn mất bèn hữu, nay còn nằm nhà thương. Còn Ngọc thì bị hạ ngục.

Ông Men

Hôm 14 mars, có một tên kia mang đầu máu về bót, mà đi ngá tới ngã lui vì say đã nhứt trí. Y xưng mình là Ng-vân-Hiệp, vô nghiệp nghề, ngu đường Bonnaud, môn bài 104. Ông có cho linh đợ y lại nhà thương bó rịt xong đem trở lại bót cho ngói Khám tội. Chứng tình rưng kều hỏi bị ai đánh thì y nói không biết tại sao mà ló đầu vì lúc ấy say quá bộ. Hay là ông Men xé? Ông Cò bèn làm giấy phạt y rồi thả.

Phải dè vậy về lươn nhà chúng hay hơn là dên bót.

Rủi vì xe hơi

Bữa 16 mars, lối 10 giờ rưỡi mai, quan Chánh cai quản số Mặt thám nghĩ xe hơi số 17, đi đường Espagne, người Costinat chạy vừa tới ngã tư Pellerin xe quanh tay mặt mà lên dốc. Chauffeur cho xe chạy chậm vì thấy có ba tên xe máy ở phía đnh quan Đốc-ly bằng quí góe tình cơn tay của M. L. Ba tên ấy máy qua đã được nửa đường rồi xe hơi mới tới sát sau lưng họ mà qua. Song vừa lúc ấy một tên lại thổi lui, chauffeur thấy vừa ngừng thì xe vừa cấn tên nó tề nhào. Đủ dặt thì gẫy chửa mất, phía dưới mắt có, nay nằm nhà thương Chợ-ráy.

Trong vụ này chauffeur rất nên cần thận mà bời tay tên ăn máy thổi lui lại nên mới bị cơn như thế. Có kè nói nó có ý làm như vậy đặng khỏi đi xin,

tránh màng trời chiếu đất ngày nào đê ngày này.

Tôi lất ơ! Ló lảnh tuổi!
Chêc Ong-ton-Dé, 36 tuổi, ở đường Belgique, có bót rắng bữa 16 mars, lúc 4 giờ rưỡi trưa, nó gánh đó đi bán đường - Paul) Blanchy, tới gần trường chợ, có hai ba tên la mặt áp lại đánh nó, chấy mắt. Xét trên đầu nó có trái lốt chấu. Số này thành-tiêm kiểm mà không ra mây tén ấy.

Về nội mã!

Khách (Quảng-đông) Lư-Thuận, 39 tuổi, thông thạo số 60645, bán ca-phê dưới tàu Battambang, nhĩ ở đường Landes, số 3, có rắng con nó là Lư-Teân, 8 tuổi, lại nhà giấy xe lư mà sông rồi đi lặt mắt.

Gà mái đá, phụng bình

Lê-thị-Thanh, 29 tuổi, đồng ở đường Bình-hóa, kẻ đư công người thiếu việc, không biết làm chi cho tiêu khiển, bèn rủ nhau thì vô đến đôi đập đầu chấy máu. Lúc ấy tên Phụng là tình nhân thì an, đứng ngoài thấy gè mình có hơi sứt, đứng ruột, nhẩy vô ý cựa nhọn đâm thị-Thanh đau quá la « ma-ta-ta-ta ». Linh lại thì Phụng chớp cánh bay đê cho gà mái đến quan chịu tội.

Tài-công giết tài-công

Trần-vân-Vậy, 34 tuổi, tài-công ghe chái số 5180-C.V., ở đường Lu-gôm; Lê-vân-An, 45 tuổi, tài-công-chánh, ở đường bộ 7; Võ-vân-Xê, 35 tuổi, dân làng Tân-lân (Chợ-lớn) tài-công ghe chái hiệu « Chánh-mỹ » và Ng-vân-Hồ, 25 tuổi đều bị bắt giải Tòa vì tội đánh tên Ng-vân-Hiệp, 40 tuổi, tài-công ghe chái số 4679-C.V., trọng thương phải bỏ mlub.

Giấy bạc giá

Ng-vân-Chôn, 42 tuổi, dân bộ làng Bình-phú (G.Đ) làm cặp-rắng cu-li, ở đường Avenue Jaccard và chợ Hả, nằm tên Bình-Hi, 36 tuổi, chủ tiệm « Công-hưng-long », đường Gaudot, số 12, cũng bị giải Tòa vì tội xai giấy bạc số 1\$00.

Trốn

Thêm Ng-thị-Thanh, 44 tuổi, ở đường Phả-lạc, có bót rắng con gái thêm là Trần-thị-Liên, 24 tuổi, mà chửa chống, bữa 12 mars, lối 4 giờ chiều, bỏ nhà trốn mà trốn mất.

Tự tử

Ông già Lê-vân-Do, 70 tuổi, đau năm nhà thương Chợ-ráy (trại số 1) đã lâu mà bệnh không thấy giảm. đêm 16 rắng mặt 17 mars khi ai này đêu ngủ, ông lấy giấy mà thắt cổ. Đền sáng người ta thức dậy mới hay, thì ông đã chết ngát.

Hỏa hoạn

Bữa 15 mars, lối 4 giờ chiều, tại đường F. Drouhet, lửa phát cháy nhà lá Ng-vân-Kiến, 32 tuổi, là bép nhà nơi đình quan Đốc-ly. Hao hết chừng 300\$.

Trèo cao té nặng
Trần-vân-Sắc, 20 tuổi, dân bộ làng Phước-chi Tây-ninh, leo lên trưg lâu nhà kia đưong cật tại đường Artisans, rồi chon té xuống rất nặng, liên chớ vào nhà thương Chợ-ráy.
Sốchương

Hỏa hoạn

Đêm 3 rắng mặt 4 Mars, lối 9 giờ, tại Ngạn-rô, thuộc về làng Quan-an, tổng Diên-Mỹ, quận Bàng-long, xảy ra một đám hỏa hoạn cháy thiêu hết 50 cái nhà lá. Lúc ấy thấy cái-tồng đi tuần canh ấy, liền đọc đàn hét lòng cứu chữa.
Đó đạt trong mây mưa và lúu cũng bị cháy, hư hao hết thấy chừng 20 ngàn đồng. Người ta không hề chi.
Góc lư này tại nhà tên chệc Trương-Lang mà phát ra nơi này bệp.
Quan huyện chủ quản xin xuất công nhỏ làng Quan-an 300\$00 mà phát cho mây người bị sự rui ấy.

Khí nào có việc chi hi bà muốn đãi đàng quan-khách mà chẳng dùng rượu Sâm-banh (Champagne) hiệu: **Tisane Marquis de Bergey** Thử qua Thi làm sao mà cho phải tình vui và đặng Rượu này có một mình hãng Denis frères trừ mà thôi.

PHẢI SỢ THUỐC « Nam-Hồng-Tê » giá

Nếu muốn khỏi bị lâm nhiễm thuốc « Nam-Hồng-Tê » giá thì xin viết thư mà mua của Madame HIEN, chez M. J. THAM Ecole des Mécaniciens. SAIGON.

Hay là đến nhà môn bài 68 đường Đê-hửu-Vi prolonge ngá đi ra Chợ-mới Saigon, (đường Đê-hửu-Vi là đường đi ngang trước Ecole des Mécaniciens tục kều là Trường-máy).

Thơ tu

Hôm 14 Mars 1920. Kính nhũm ông đưng thương-ninh. Sau này tôi lo cho ông về sự nhứt béc lo mua của ông. Đấy lâu nay, ông gởi xuống nhà giấy-thếp thì có tên Planton tại hãng xuống tại poste lấy thư cho hãng và anh em bọn thợ chúng tôi.
Lúc này, tên Planton ấy không lấy nhũm ông gởi cho tôi nữa vì làm giấy-thếp báo của ông ra thì tôi mặc giờ làm, đi tới poste không đặng mà lấy, nên có số cây Planton lấy về đùm, nó lại không đưa cho tôi, gở tại Bureau rồi không biết ai xe mà coi cho biết về của tôi. Chứng nhũm nó, nó đưa ra thì tôi Nhựt-báo ấy cả và rách. Phận tôi

đốt-nát và chữ nghĩa thì ít, coi không đáng, tức minh, mới rầy Planton, Planton nói: Tôi thì mắc công chuyên, lấy về rồi thì Bureau không biết ai xé, chớ tôi không xé!» Xin ông nghĩ đó mà coi có tiếc tiền thì coi khinh của tôi, coi rồi mau trả lại cho tôi đừng tôi coi, để trả quá tôi tức mình rầy rả ra, họ thưa tôi ấy chủ, bây giờ không cho Planton ấy lấy nhứt-báo của ông gọi cho tôi nữa.

Nên tôi cứ xin ông làm sao nói với nhà giấy-thép sai Planton poste đem dùm cho tôi kéo tới mắc làm không có giờ mà xuống poste đặt lãnh nhứt-báo ấy. Ông nghĩ coi, một chút vậy mà oán không cho Planton lấy dùm; ấy là đoán thế An-nam đó! Không phải một tờ nhứt-báo mà nặng bao nhiêu đến đổi không cầm về nổi.

Kính ít hàng cho ông rồi
PHAN-V. LÚA,
Tourneur dragages
Mytho.

M. LÚA

Vụ này, Đồn-báo sẽ viết thơ ngay tới ông chủ Hãng-xăng Saigon mà kén nài, vậy tức-hạ khá an tâm.

L. T. T. V.

Tôi chỉ dùng có một thứ giấy NIL mà thôi giấy này là thứ giấy văn thuộc địa.

Tôi nhứt của một mình hãng Denis Frères đại lý khắp cả Đông-dương.

Văn Uyên

(Variété littéraire)

TA TẤN BỘ

Một tối văn khúc khác

- Lâm ăn.
- Gì?
- Lập phá in.
- Địch!
- Sao vậy?
- Không tiền.
- Đợ quyền.
- Mày thớt.
- Kêu bần.
- Họ nghĩ.
- Ít ít.
- Bao nhiêu?
- Mười đồng.
- Ai làm chủ?
- Ta.
- Chẳng nào?
- Chẳng này.
- Biết rõ ai?
- Đồng báo.
- Nói làm sao?
- Chư tôn.

Chư tôn cũng vốn biết, từ tối ở Saigon đến nay, đóm cuộc thương trường An-nam ta, càng ngày càng thời bộ; không thấy xưởng một nghề công nào nên thân, một nghiệp có nào đáng gọi. Thiết nghĩ mà ừ nước mặt cho đống-báo ta biết mấy, Thập chỉ lúc tây-chay này là một hội phát khởi cho dân ta. Cho đến người ta vì đống-báo đại-nghĩa mà người ta phải cần răng, chần con mắt, tuồng khói nhiệt-thành ra mà mắng họ là: bô-chết, bô-hung, cóc, sấu, rệp, đĩa vẩn vẩn, nhưc mạ họ thế này, chớ bai họ thế kia, mà họ càng ngời trơ trâm như bủ-nhiên giữ chiếm ngoài đám mạ vậy. Chư tôn, Ờn làm sao, nói làm sao bây giờ?

Vậy các ông hãy tưởng vì công cang tôi thớt nọ, thương lấy Nghĩa đống-báo, một cây khó dựng cho nên rừng, chớ

hiếu tay vô cũng nép Bộp-vậy. Xin các ông huệ có.

Hàng nhà in ở Saigon ta hiện nay, phát tài biết mấy! Hàng nói nhà in của người Langsa mà chỉ, để tôi chỉ nhà in của An-nam ta cho các ông biết. Kia, M. J. Việt, Madame H.-K.-Danh và ông Nguyễn-văn-Của. Ba cái nhà in này thật có danh tiếng ở Saigon. Mà tôi cũng chẳng lựa chi của đấng-ông; họ đã vừa giỏi, vừa vốn nhà, vừa xú cần, ăn kiếm vừa lỳ lòng trung-hậu mà tiếp người, chớ nên họ nên thì phải rồi. Thập chỉ như bà Huỳnh-kim-Danh là một hàng phụ-nhơn chen chen; mà từ phụ-nhơn bà quá vắng đến nay, nên bà có kêu ai bần, ai giúp gì cho bà đâu, mà một mình bà là một trang nhữc nhũc. Tôi kiếm sưng-cừ có quạnh, mà bà còn đứng một một tòa àn-quán hai càng lừng lừng thì ở đờng Gatinat là một chôn tu-mi nam-từ, đơm thân lo đại-nghĩa của đống báo, mà mấy ông ở lòng ông không rắng mà giúp cho tôi cho nên ngộp cá, cho khỏi bỏ phận rầu rầu. Tôi dám đoán chắc với mấy ông: nếu đống báo trong sáu tình sáng lòng, thì vốn của tôi không thua lời của bà.

Buông,

Thời đàm

Nếu tôi trúng số.

« Nếu tôi trúng số Tombola được một cái xe hơi hay là được cả hai, tức thì tôi kím người mua mà bán rồi bán mặt cho rồi! »

Hỏi có, Mộng-huê-Lưu đáp rằng: « Làm chủ xe hơi như tôi, khó quá. Thật khó, vì về máy móc, tôi dốt đặc. Bà phải tôn tiền Chauffeur, tiền dầu, lại còn phải tôn tiền mượn sửa. Ngày hư chớ mấy, ngày hư chớ kia, ít ngày mua ruột, ít ngày mua vỏ, cha cha, nhiều chuyện quá. Có khi phải ở Chauffeur thầy tôi dốt máy móc, phá hủy một chỗ nào đó rồi là xe hư đặng ừ cần-kỹ với thợ sửa nữa chớ! Chẳng những vậy, còn phải ở chỗ này nữa. Là phải ở với Chauffeur cho thiết từ tế, muốn hỏi năm đồng có năm đồng, hỏi ba đồng có ba đồng, bằng chàng nó hát bình, làm bộ về ý dụng xe-kéo, xe-kiên, xe-mười cho chú thường chơi, không thì dụng đờn bà, cần con ai cho chú thường nhơn mạng.

Nếu nó chẳng muốn sanh đờn liên lự y tới nó, nó lại cho dụng vô góc mẹ, k' hông thì cọt đều khi.

« Đó là nói về máy chớ nói với C' hauf-teur, bây giờ đây nói về sự khó về anh em bạn. »

« Minh có xe, anh em mượn đi có việc xa đường hay dạo quanh thành-phố chơi, phep minh không cho sao? Khi ông cho thì hợp, cho thì hại. Cho họ mượn đi mình ở nhà không an lòng, cứ sợ phep-phóng hoài, sợ có một nỗi họ không cần thận, mở máy cho chạy như c' im bay, rồi có đếu gì, mình phải gánh. Bởi vậy thì cho họ mượn tình nhân cả p đi dạo chơi mà mình ở nhà không lo sợ phep-phóng cho bằng cho mượn xe hơi đi bằng giờ. Mà nếu chẳng cho, mình không anh em, có phải là khó chăng? Chỉ bằng bán phước nó đi khỏi có đếu lo sợ, đi bộ thì hơn, ấy là lý i hiển xưa cho anh em.

CẢO BẠ CH

Nhà **BÙI-TẤN-PHÁT**, môn bài 426 cho tới 438, đường Paul Blanchy (Cần-Kiến) mới đặng:

Sầu cái máy xay gạo (xay lúa ra gạo lúc, gạo lúc ra gạo trắng một lượt) mỗi ngày chạy (lặng 8.000 kilos gạo trắng.

Máy chắc vô cùng và dễ dùng lắm. Ai muốn lập nhà xay gạo thì mau mau gọi thợ cho ở ng chủ nhà **BÙI-TẤN-PHÁT** mà thương nghị.

Hương truyền

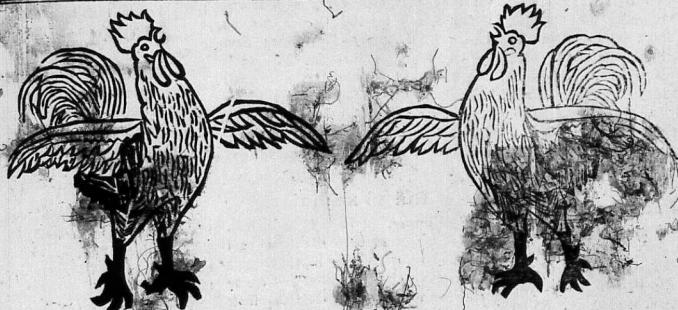
Một người đờn bà đẹp đẽ hơn hết bên Pháp-quốc

Ông De Walleffe viết trong báo « Le Journal » rằng: có một cách tuyển chọn cho biết người đờn bà nào đẹp đẽ hơn hết trong nước Langsa. Phải rao cho đờn bà, con gái trong nước biết rằng ai liệu mình có nhan sắc trời hơn chúng bạn, thì đem tên vào sổ tại nhà hát bóng opera Paris. Mỗi người lãnh một số hiệu khác nhau, đặng cầm đến trước mặt mấy ông tuổi tác và từng trải, mà có quyền tuyển chọn đây. Song trước bữa tuyển chọn, thì có cho

người xét riêng coi trong những tên đem vào sổ ấy mà có mấy có buồn hương nghĩa là chuyện có một nghề làm tốt thì chứa ra. Xong rồi mới cho mời từ có vào tận mặt mấy ông nhóm mà tuyển chọn; mỗi có đều đi ngạn qua cho mấy ông xem sơ. Như có nào sắc nước hương trời chói mắt thì mấy ông mới có ý bước đi qua, lại để xem tướng đi, điệu đứng, hoặc biểu lấy môn chi đặng nhắm từ bàn tay, cánh tay coi có điệu đàng, đẹp đẽ chăng; ngón cổ, khuôn mặt, hàm răng, đầu tóc và thủ thế cả con người. Nếu đẹp, thì phát cho có số một số hiệu khác, sau trình số hiệu này đặng cho người ta tuyển chọn lại nữa. Trong hai ngàn có, lựa đặng 49 có nhan sắc trời hơn mấy người đờn bà, con gái khác. Đoàn mỗi tuần lễ chụp hình 7 có để cho máy hát bóng gọi ra cho thiên-hạ đén coi. Trước khi vô nhà hát, thì mỗi người đén lãnh một miếng giấy riêng để biên số hiệu có nào mình chăm cho là lịch sự hơn hết trong bấy có đó. Chưng vẫn hát, thì giao cái giấy bỏ thăm đó lại cho người đờn lãnh nơi cửa. Tuần khác thì bỏ thăm cho bấy có khác cũng trong số 49 có đã lựa rồi đó; như vậy đủ bảy tuần lễ, thì lựa rút lại còn có bảy có. Từ tuần lễ thứ tám lại chụp hình 7 có sau rốt đây, cũng để cho máy hát bóng gọi ra, đặng cho thiên-hạ bỏ thăm một lần nữa. Có nào đặng tiếng bỏ thăm nhiều hơn hết, thì đặng hội phát cấp bằng: « người đờn-bà xinh đẹp hơn trong Pháp-quốc ».

Nếu mấy nước trong thế gian đều do theo cách trên đây mà tuyển chọn một người đờn-bà xinh đẹp hơn hết trong mỗi nước, đoàn tuyển chọn lại một người, thì người ấy hẳn là « người đờn-bà tuyệt thế » đó.

Phải chi thợ trước có máy hát bóng, mà có người bày cách chọn đờn bà tiện như vậy, cho mấy vị vương hào sắc trong truyện Tàu để lựa cung-phi, mỹ-nữ, thì người ấy ít nữa cũng đặng phong: tôi chừc thừa-tướng, bằng cũng ực có dốt đặc ruột cũng lãnh trước Vạn-hộ-hầu! — Còn như ngày nay có ai xưng ra lập cuộc tuyển chọn

Người-Annam-ta

Nên hút thuốc lá hiệu « CON GÀ »
 Vì thuốc trồng tại trong xứ ta,
 Vì thuốc thơm tho hơn hết,
 Vì chế tạo theo phép,
 Vì bán giá rẻ hơn thứ khác.

Nên bỏ các thứ thuốc ngoại quốc,
 Mà hút thuốc lá hiệu « CON GÀ ».

Bán tại Đông-pháp Yên-thảo Công-tý ở Hà-nội,
 Công-tý từu thuế của ông Fontaine tại Saigon
 và các nơi tạp hóa đều có bán.

bình lên
có buồn
một nghề
g rờ mới
mấy ông
đi có đem
xem sơ.
trời chơi
bước đi
người đứng,
ngang
tiếng dăng,
uốn mặt,
hề cả con
cho có ấy
h sớ hiện
n chọn lại
a dặng 49
người đôn
5 tuần lễ
hề bóng
oi. Trước
người đều
đề hiện
m cho là
ấy có đó.
ái giấy
n lãnh nơi
n cho bày
cố đã lựa
n lên, thì
Tới tuần
a 7 có sau
hát bóng
bó thăm
g tiếng bó
ng hội phát
xinh đẹp
gian đều
m tuyên
xinh đẹp
loan tuyên
n người
ấy
tuyệt thế
ó máy hát
cách chọn
cho máy
ng truyền
ng-nữ, thì
lặng phong
g cũng cực
lành trực
ngày này
uyên chọn

« một người đôn-bà xinh đẹp hơn hết trong Nam-kỳ », thì tôi tưởng mấy nhà bán bột xoắn, bán vàng, bán hàng lụa, bán son phấn, bán giày thêu và bán đầu tóc mượng đám ra tiền muốn bạc vàng mà cầu có xinh đẹp hơn hết đó đứng nhìn hiệu chơ. Đâu mấy cậu trai có khi thừa dịp này coi vợ ắt tiện hơn, kéo liếc mắt coi bóng dáng trong màn thì khó kén chọn vợ xinh một chút.

Michel THANH.

Hãy uống thử thứ rượu AMER HONORÉ Là một thứ giải khát ngon thượng hạng Của một minh hàng Denis frères có từ lâu đời.

Đông-Pháp báo tin

Cái thú xuân thăm hại

Một bên chưa núi kia, phong cảnh rất tiêu-diêu, gồm cả cũng được ba bốn mươi năm, mà toàn lầu-tranh vách đất cửa rách, sân bùn, toi-tả bôn bề, tre, đồng thấp, đống cao mây (1) soi khoai, sỏi đá; con chó ốm con gà xơ, đất đai cũng ít màu-mỡ, ngon-có lá-cây, cũng không được sỡ-sỡ; cho nên đến những loài trâu, bò, heo cũng gầy ốm đơ xương ra cả. Bông người cũng thưa; đi chấp lấu, họp mới gặp vài người, mà những người ấy là người ra bộ cớ hạn cả.

Cảnh vật ấy tưởng bóng xuân quang không có tới chăng, nó để tiêu điều như vậy? Khiến cho kẻ thường thẳng tâm phượng sanh lòng than oán.

Gần đi một khoảng nữa, trải qua mấy đoạn đường nhỏ bằng bàn tay, bên có núi lập nơi trâm, bước nghiên bước lợc. Nghe xa xa có tiếng cưỡi reo, có tiếng mõ-bôi. Lãng mà nghe thành thẻo có tiếng (2) « con-trò, con-

- (1) - Soi, là một đám đất có trồng.
- (2) - Con trò, con dậu, ông âm, là tên các con bài, mà người ta rao bán lại thêm võ một tiếng « o », còn tiếng khác que nói ông-âm thành ra ung-âm.

đầu ! » Rồi lại nghe « Ung-âm v... » — Ấy đây ra cũng có bài chòi! Thứ đây cho tên nơi mà xem thứ, thì thứ trong một cái vườn hoang hẹp-hẹp, trên một vạt đất bề dài ước hơn ba mươi bước, bề rộng ước bảy tám bước là một tấm đất sạch không có cỏ và dàu chừa người đã dẫm.

Trên ấy có nhiều người đang xúm xít vào mấy cái chòi và đang vui thú về cuộc chơi bài-chòi-ây. Những cái cuộc bài chòi ấy có phải như chúng ta thường thấy ở các nơi khác đâu! Cái chòi ở đây tự chừa cho đến nóc chỉ cao ngang ngực, hoặc ngang bụng, ngang hông ta mà thôi, cái chòi lợp bằng những tấm tranh trập phên đã dùng-nát, hoặc bằng tấm chiếu rách, tấm đệm-xơ, hoặc bằng cái mũi đồ xài-xát. Trong thì để vài cái ghế ngựa mỗi một găm găm nát, hoặc vài cái đôn-trệt, hoặc không có chơn ngựa gì cả. Góc ngang và góc cùi hay là cái đôn-gánh để mà ngồi. Phía dưới lại không

Có thứ rượu mạnh Langsa hiệu « BAC-CHUS » mới cho lại Nam-cử lần thứ nhất, trong không có thứ rượu nào bằng. Chỉ một minh hàng Denis Frères từ lâu đời.

IMPORTATION COMMISSION Entrepot de Cholon 71 rue Tóng-déc-Phuong

Hàng trữ Hàng Koa Paul-HIỆU Cholon.

Các thứ vải. — Đồ gia vỹ Lang-sa và các nước. — Rượu chác và các thứ rượu ngon. — Các thứ dầu và savon thơm. — Các thứ dù đơn ông và đơn bà. — Các thứ hộp da lớn nhỏ. — Các thứ đồ vật và đồ mới lại Paris gửi lại vân, vân.

Hàng tủ cũng chịu ra công mà mua các thứ hàng hóa m bết phương Tây và các xứ lạ theo ý chủ vị đặt.

Giấy thép đề tác: Paulhien-Cholon Giấy thép nói: 667

Le Directeur Paul HIỆU Officier d'Artilerie Coloniale démissionnaire Choix de Guerre

đáp nên, cho nên nước mưa khuấy bần lên, trong chòi ngoài sân giăng nhau. Có nhiều chòi mưa tạt hoặc dột thì người đánh bài phải đội nón mang tời. Còn đến cách ăn mặc của họ thì phần nhiều là người rất nghèo cực cả: được cái áo lành thì cái quần rách, được cái khăn lành thì cái áo chàm; chỉ đàn bừu có một đôi người có cái áo tím mới than đã cũ, có cái quần lãnh đã sườn trừ ngoại không có một sắc gì là sắc mới tươi cả. Một chòi chen-chức nhà ước 6, 7 người, hoặc đôn-ông, đôn-bà, hoặc con-nít, bộ dạng họ thì ra bề sung-sướng tươi-tắn lắm, ăn một hội bài được chỉ có ba tiền thì reo lên râm trời. Như vậy mà không chán, suốt cả ngày cho đến tối.

Gần xem cảnh ấy tưởng ngao ngán nghĩ xuân quê, biết là hao! Thấy cảnh người lại cái thú chơi xuân tự nhiên trong lòng ra-rối ra vậy.

Không biết cái thú bài bạc ấy, tự đâu sanh ra đâu, bởi ai bày ra trước, mà để cho tiếm-nhiệm vào não của riêng

Thuốc bột URASEPTINE ROGIER

Các chứng bệnh nơi đường tiêu tiện thường bị đau lâu ngày và trị cho mạnh thật là rất khó. Khi nào đau mà có chấy mũ ra, thì trong các tạng phủ mà bị trước hết là nơi chỗ thần kinh đường tiêu tiện. Điều cần nhất là chữa những trị cho lành bình, mà lại còn phải phòng bệnh cho khỏi thâm nhiễm vào trong thân thể, vào nơi học đại, vào tử cung, vào huyết mạch. Như vậy rồi thì lại sanh ra các chứng bệnh rất nguy hiểm, như những là đại lâu, tiêu tiện ra huyết, bí đại, đần bà thì đau bụng. Các chứng ấy là chứng làm cho mình ốm o xo bại mà có khi lại phải đến chết. May lại có một ông thầy bào chế thuốc bột uraseptine ở Paris, qui hiệu là H. Rogier, đã kiếm được một thứ thuốc đại-danh là « L'Uraseptine Rogier », nhờ bởi thuốc ấy mà chủ vị y sư khắp trong toàn cầu đã trị mạnh không biết bao nhiêu là người lành phải chứng bệnh ấy. Thứ thuốc bột này ngọt ngào dễ uống lắm.

Một người đàn bà bốn mươi tuổi mà cứ phân nàn rằng đi tiêu tiện không đặng thông và cứ đau nơi chỗ bụng dưới hoài. Trong khoảng hai

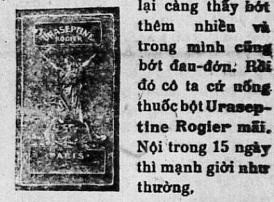
một nước ta một cách bấn chấy như vậy? Tinh như phong cảnh ấy, như vậy ấy, tưởng cái thú ấy hẳn là không mới phải. Rứa mà cũng rừ reo nhau, chứ đặng quả-quét lợm-lợm cho kì được đã mà làm mà chơi.

Nếu như cái học thương nhau bần nhau, việc học việc làm cho mở mang trí tuệ mà cũng bấn chấy ham mê như ham mê bài bạc ấy thì ích lợi tởc đặng là thế nào!

Thuốc bột URASEPTINE ROGIER

năm trời, có ta cứ một chốc lại thấy xuống tiêu tiện và cứ ra bịch đại vàng-vàng mãi. Kể đó rồi cứ mỗi giờ lại muốn tiêu tiện, mỗi ngày lại mỗi càng đau thêm, hạch trở đần-đề, ngứa đêm rên-siết, mất ngủ mất ăn, gầy ốm lung lăm.

Khi ấy có ta mới uống mỗi ngày tám muỗng nhỏ thuốc bột « Uraseptine Rogier ». Mai lại đã thấy trong mình bớt nhức nhối, vài giờ một một tiêu tiện một lần. Qua ngày thứ ba lại càng thấy bớt thêm nhiều và trong mình cũng bớt đau-đớn. Rồi đó có ta cứ uống thuốc bột Uraseptine Rogier mãi.

Nội trong 15 ngày thì mạnh giới như thường.

Thuốc này có bán tại tiệm thuốc ông SOLIRENE ở Saigon, và tiệm thuốc Pháp-Á ông HÉLARY, tại Chợ-lớn cũng khắp trong hết thấy các tiệm thuốc tối đều có bán.

No (13) FEUILLETON DU 22 MARS 1920

ROMAN OAN KIA THEO MÃI

BẢ MƯƠI HAI ĐÊM HỒ-CÁNH-TIÊN tự thuật

Đêm thứ ba (tiếp theo)

« Hỡi rết năm bảy phen, Hai-Châu cười và đáp rằng: « Thấy chàng cần phải nài cho tôi phân giải, thì cứ xem lấy cách xử chi của ở nhà tôi với cô Thông thì rõ. Thật, đến ngày nay, tôi nhận còn khen thấy khéo chọn! »

« Trời đất ơi, nghe dứt rặng rồi, tay chơn búng-rùng; mõ-hỏi tưởng như rồi, nghe-ngào không mõ tiếng chi; tôi tâm nghĩ: không lý mà sống dài đất bằng, khối mịt mà không lửa cháy Ất cũng phải có lẽ chi, nhưng mà..... »

« Tuy chẳng chỉ chi quyết rằng hai hai đàng có tình riêng mà tư thông với nhau, nhưng mà lời Hai-Châu trách hay còn rành-rành, nay lại thấy vậy phải tin như thật. Máu ghen vội trào, tôi giáng không đặng, sức muốn làm đổ bể ra cho rồi, song tôi còn nghĩ thêm: « Chưạ có bằng có chi, nói ra e miệng, lại thêm đồng trầu nhà chớ để cho gà người bươi.

Hay hơn là bưng kín miệng bình, để em vậy thùng thùng rồi sẽ tình. » « Biết vậy là hay, nhưng mà tình nghĩa vợ chồng đâu ập tay, thược nhau chẳng nỡ rời, nay vợ đã phụ-chồng lòng nào đành để vậy? Còn mong tình là chi? Cho bằng thừa cơ giết phụ-nữ đi cho phải đã bừa trong giây phút. Giết rồi đong chường, tìm chôn núi non, mặc thích chi là vương vương Phật. »

Trộm tình đến đâu, tôi nhận còn ngân ngơ trên gối, thoát nghe bên tai có tiếng « vàng xuối đục tôi mà rặng: »

« Phải..... Phải..... Tình vậy là phải lắm. Cái chi anh-hàng, anh-đung đưng những lời gian-phu đàm phụ. Giết phút lá ấy đi cho rồi mà trừ hậu hoạn cho xã-hội! »

« Nghe qua tôi vụt chỗi dậy ngồi, quyết ý xóc ra làm đứ. Chưạ bước chơn xuống đất, tôi lại vàng nghe có tiếng nói tiếp rằng: »

« Sao đau dưới mí chiếu kia, sao không lấy ra mà thì cho mỗi đứa một dao mà rứa lén? »

« Tôi lật lật, giờ mí chiếu lên coi, thấy quạ phía trên đầu-nam có con dao hai lưỡi để nằm sẵn đó. Tôi chụp lấy cầm tay, vừa muốn bước chơn xuống giường, bỗng nhiên tôi giần-minh, làm cho tôi ngại ngừng làm ác.

Hay hơn là bưng kín miệng bình, để em vậy thùng thùng rồi sẽ tình. »

« Biết vậy là hay, nhưng mà tình nghĩa vợ chồng đâu ập tay, thược nhau chẳng nỡ rời, nay vợ đã phụ-chồng lòng nào đành để vậy? Còn mong tình là chi? Cho bằng thừa cơ giết phụ-nữ đi cho phải đã bừa trong giây phút. Giết rồi đong chường, tìm chôn núi non, mặc thích chi là vương vương Phật. »

Trộm tình đến đâu, tôi nhận còn ngân ngơ trên gối, thoát nghe bên tai có tiếng « vàng xuối đục tôi mà rặng: »

« Phải..... Phải..... Tình vậy là phải lắm. Cái chi anh-hàng, anh-đung đưng những lời gian-phu đàm phụ. Giết phút lá ấy đi cho rồi mà trừ hậu hoạn cho xã-hội! »

« Nghe qua tôi vụt chỗi dậy ngồi, quyết ý xóc ra làm đứ. Chưạ bước chơn xuống đất, tôi lại vàng nghe có tiếng nói tiếp rằng: »

« Sao đau dưới mí chiếu kia, sao không lấy ra mà thì cho mỗi đứa một dao mà rứa lén? »

« Tôi lật lật, giờ mí chiếu lên coi, thấy quạ phía trên đầu-nam có con dao hai lưỡi để nằm sẵn đó. Tôi chụp lấy cầm tay, vừa muốn bước chơn xuống giường, bỗng nhiên tôi giần-minh, làm cho tôi ngại ngừng làm ác.

Hay hơn là bưng kín miệng bình, để em vậy thùng thùng rồi sẽ tình. »

« Biết vậy là hay, nhưng mà tình nghĩa vợ chồng đâu ập tay, thược nhau chẳng nỡ rời, nay vợ đã phụ-chồng lòng nào đành để vậy? Còn mong tình là chi? Cho bằng thừa cơ giết phụ-nữ đi cho phải đã bừa trong giây phút. Giết rồi đong chường, tìm chôn núi non, mặc thích chi là vương vương Phật. »

Trộm tình đến đâu, tôi nhận còn ngân ngơ trên gối, thoát nghe bên tai có tiếng « vàng xuối đục tôi mà rặng: »

« Phải..... Phải..... Tình vậy là phải lắm. Cái chi anh-hàng, anh-đung đưng những lời gian-phu đàm phụ. Giết phút lá ấy đi cho rồi mà trừ hậu hoạn cho xã-hội! »

« Nghe qua tôi vụt chỗi dậy ngồi, quyết ý xóc ra làm đứ. Chưạ bước chơn xuống đất, tôi lại vàng nghe có tiếng nói tiếp rằng: »

« Sao đau dưới mí chiếu kia, sao không lấy ra mà thì cho mỗi đứa một dao mà rứa lén? »

« Tôi lật lật, giờ mí chiếu lên coi, thấy quạ phía trên đầu-nam có con dao hai lưỡi để nằm sẵn đó. Tôi chụp lấy cầm tay, vừa muốn bước chơn xuống giường, bỗng nhiên tôi giần-minh, làm cho tôi ngại ngừng làm ác.

(Sau sẽ tiếp theo) L. H. MUA.

XA-BONG MAT-XAY
ĐEN

Tốt làm rồi làm

Hiệu con Rồng

HAO-VINH Công-ty
(HANG ANNAM)
146th, Rue Lefebvre, Saigon
AGENTS EXCLUSIFS

Cách làm mau té tiền

Viết thư cho hãng Annam, Hào-vinh Công-ty, 146 bis Rue Lefebvre biểu gởi contre-remboursement (cách tiền trao của lãnh nơi nhà đây thép một hộp một trăm ve dầu Essence de menthe, hiệu Lô-tiên, tốt nhất trong cõi Đông-dương, giá là mười lăm đồng (15\$00) mà thôi. Về bán lẻ lại cho trong vòng quen lớn một ve hai cắt (0\$20) — mỗi ve lời 5 su, một trăm ve lời 5 đồng bạc, mười hộp lời năm chục, một trăm hộp lời năm trăm đồng bạc!

Viết thư đi, đừng bỏ qua dịp làm té tiền, ồng làm. Ban đầu lời ít sau lời nhiều, bán buôn quen thói, làm giàu chẳng bao lâu!

Chớ không! Hãy tỏ cho kỹ. — Kể từ ngày nay một trăm người nào gởi thư đến mà mua dần trước, hãng Annam Hào-vinh Công-ty sẽ vui lòng gởi cho không một kiếng bông mặt-xây thiết, hiệu ngựa một sừng. (La Licorne), tốt nhất trong cõi Đông-dương hay là một ve dầu thơm Essence pour Loïon của Pan de Colo gue, Quinine, foin coupé để làm đủ một lít các thứ dầu thơm ấy, tùy thích ai muốn thứ nào cũng được! Hãy viết thư mau đi, đừng bỏ mất cơ hội làm té tiền ồng làm.

Hãng Annam, Hào-vinh & Co,
146 bis Rue Lefebvre Saigon,
Kính đốn.

XA-BONG MAT-XAY

Tốt bằng các thứ xa-bong Mat-xay thiết bán trong Nam kỳ mà giá rẻ hơn

Hiệu con chim Ác-là

HAO-VINH Công-ty
(HANG ANNAM)
146th, Rue Lefebvre, Saigon
AGENTS EXCLUSIFS

"NAM-PHONG"

MỖI THÁNG XUẤT BÀN MỘT KÝ

Giá:

Trọn năm. . . . . 4\$00
Sáu tháng. 3 \$00
Mỗi số. 0 \$00

SOCIÉTÉ DES TABACS

DE L'INDOCHINE

(Đông - dương Yên - thảo Công - ty)

Tư-bốn: 8.000.000 fr.

Sở chính Công-ty tại **PARIS**

Sở Cai-trị và nhà công-xưởng tại **HANOI**

Trại trồng thuốc lá tại **KIM-XUYÊN và VĂN-KHÉ**

THUỐC CHU'A VẤN VÀ THUỐC VẤN RỒI

HIỆU

« COQ. » (Con Gà)

Vị ngon — Giá rẻ — Nền bền

VÀ THƯ THUỐC LÁ VẤN RỒI HIỆU

PAGODE (Cải chùa)

Nhân với bạn đồng-bang

Chúng tôi đặng vinh-hạnh mà hay tin rằng đồng-bang ta trong sáu tỉnh nay cũng đã đặng lòng đê-xướng tuyệt giao thư ong-mũi với khách-trú mà vẫn hồi quyền lợi cho bản số. Các Châu-thành lớn nhỏ thấy đều chung vốn lập cuộc mua bán chung như chẳng chịu đến tiệm khách-trú nữa; thật là một cơ-hội hạnh-phúc của dân-tộc ta vô cùng.

Ấy vậy tôi xin nhắc bạn đồng-bang ta trong mây làng mây chợ và chỗ nào có trường học nên đến nhà in *Imprimerie de l'Union* mà mua si các thứ giấy viết mực, đồ dùng về văn-phòng từ bừa nhất hạng mà bán ra cho đồng-bang ta dùng, khỏi đến khách-trú mà mua mất. Văn nhà in *Union* là một nhà in rất lớn tại Saigon, và lại của người Annam ta làm chủ, giá rẻ hơn các chỗ.

Đồng-bang ta hãy xem tiệm của M. Bùi-quang-Nho mà ngày nay đồ sộ tại hạt Bentre đó là số đi trước hết cũng khởi ra mà bán đủ các thứ giấy viết mực và các thứ số, sách, thơ, tuồng, truyện chèo quốc-ngữ mà nên. Huống ngày nay ta ngày của đồng-bang ta tuyệt giao với khách-trú, bình vực nhau mà làm ăn thì lại càng dễ hơn ông Bùi-quang-Nho khi mới sáng tạo.

Ấy vậy mây tiệm Annam ta đây đang lo lập ra nên gởi thư mà theo ông nghị với M. Nguyễn-văn-Cửa, Rue Catnat 155, 157 Saigon, giá rẻ hơn các chỗ là gì giúp sức cho đồng-bang ta buôn bán mà thành vượng.

Kề các món hàng tại nhà in:

Papier pot blanc,
Papier réglé,

- Cahier couronne,
- Crayons ordinaires,
- Crayons extra noirs,
- Crayons couleurs,
- Règles,
- Boîte de craie conique,
- Papier couleur,
- Papier parcheminé,
- Cahiers d'écritures « Flament » N° 1.2.3.4,
- Boîtes de plumes rondes N° 3.4.5,
- Gomme pour craie,
- Gomme pour crayon... « Apis »,
- Encre noire en courlines,
- Encre noire en litres, 1/2 litre et 1/4 litre,
- Encre à tampon sans huile,
- Enveloppes petit format,
- Papier à lettre réglé,
- Porte-plumes,
- Papier buvard,
- Encre violette en poudre,
- Petits carnets,
- Registre pot réglé, 2 mains,
- Registre pot réglé 3 mains,
- Couleur « Iris » pour école,
- Cartable,
- Chacoché pour écrire avec rabat,
- Ardoises encastrées 11 x 31,
- Crayons à la doise,
- Couleur en boîte,
- Enveloppes pour cartes de visite format 55,
- « format 48,
- Cahiers à quadrillé,
- Cahiers à quadrillé « Godchaux N° 1. 2. 3. 4. 5,
- Gomme arébique,
- Ficelle, pelote de 50 grs,
- Epingles, boîte de 100 grs.
- Encre bleue black « Stephens » 1/8 de litre
- « » 1/4 «
- « » 1/3 «
- « » le litre,
- « » 1/4 de litre
- « » 1/2 «
- « » le litre,
- Copie de lettre,
- Plumes métalliques.

KHOẢN CHẤT THUY
(Nước suối khoáng thạch)

VICHY (VICHY ÉTAT)

PHÁP-QUỐC-TUYỀN

VICHY CÉLESTINS

Có bốn nguyên ve: Trị bình đau Thận, bình đau Bàng-quang, bình Phong-Thạch-lâm-bình (kê) — Đau máy chỗ liệt-lão, trị bình đau gân và bình đàm.

VICHY GRANDE-GRILLE trị bình thương ti, trị rỗng nh

VICHY HOPITAL trị bình thương ti, trị rỗng nh

Hãy coi chừng đồ giả mạo, khi mua phải chỉ cho đúng thứ nước nỏ mình muốn dùng.

VICHY-ÉTAT ĐIỀU TÈ

SEL VICHY-ÉTAT là muối tự nhiên trong nước suối ấy mà ra. — Có hộp và có ve.

PASTILLES VICHY-ÉTAT mỗi khi ăn cơm rồi uống chừng 2, 3 hoàn thì dễ tiêu hóa.

COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT dùng để cho mình dọn nước rít (Mười-khí-chất).

Saigon — Imp. de l'Union
L'Administrateur Gérant: NGUYỄN-VĂN-CỬA

*Certificat de usage
Basis mille ex
Saigon le 30 Mars 1920*